

คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)

“การกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน”

โดย

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

คำนำ

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินมีภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา ด้านการประกันภัย และด้านการคุ้มครองเงินฝาก โดยจะต้องดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการเพื่อพัฒนาระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินให้มีความน่าเชื่อถือและเป็นมาตรฐานสากล ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบสถาบันการเงินและระบบเศรษฐกิจเพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และมีเสถียรภาพ โดยผ่านการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของบุคลากรในสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินเป็นไปอย่างมีระบบและถูกต้องตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคลากรของสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน ตลอดจนสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้อ้างอิงแนวทางในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการดำเนินงานอันจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานต่อไป

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ชื่อหน่วยงาน

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน

๑.๒ ที่ตั้ง

ชั้น ๖ อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

๑.๓ ประวัติความเป็นมาโดยย่อ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการใหม่ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังและการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยได้จัดตั้งสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน (สคป.) เป็นส่วนงานหนึ่งของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีหน้าที่หลักในเสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันภัย ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา และพัฒนาประสิทธิภาพในการสร้างความมั่นคงแก่ผู้ฝากเงินให้มีความมั่นคงและได้มาตรฐานสากล ตลอดจนเสนอแนะนโยบายในการกำกับดูแลระบบการประกันภัย ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา และระบบการคุ้มครองเงินฝากให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

๑.๔ วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน

วิสัยทัศน์

“มุ่งเสนอแนะนโยบายเพื่อสร้างและพัฒนาระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการเงินและประชาชน”

พันธกิจ

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันภัย

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา

(๓) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับระบบคุ้มครองเงินฝาก

เป้าประสงค์

ระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงินมีมาตรฐาน ได้รับความเชื่อถือจากผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนเข้าถึงบริการ

อำนาจหน้าที่

๑. เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันภัยและการบริหารเงินลงทุน ให้มีความมั่นคง สามารถแข่งขันได้ และมีมาตรฐานทั้งในด้านระบบการเงินและบัญชี ด้านการกำกับดูแลที่ดี รวมทั้งการประกันภัยต่อ

๒. เสนอแนะและออกนโยบายในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันภัย รวมทั้งส่งเสริมและสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้แก่ประชาชนด้วยระบบประกันภัย

๓. เสนอแนะและออกแบบนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันสินเชื่อที่อยู่อาศัย เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

๔. ติดตามภาวะการณ์ประกันภัยและประสานงานกับสำนักคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เพื่อเสนอแนะนโยบายในการกำกับดูแลระบบการประกันภัยให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

๕. เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการพัฒนาระบบการดูแลผลประโยชน์ของผู้สัญญาให้มีความมั่นคงและได้มาตรฐานสากลตามสัญญาการจัดการดูแลผลประโยชน์

๖. เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการคุ้มครองเงินฝากให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก

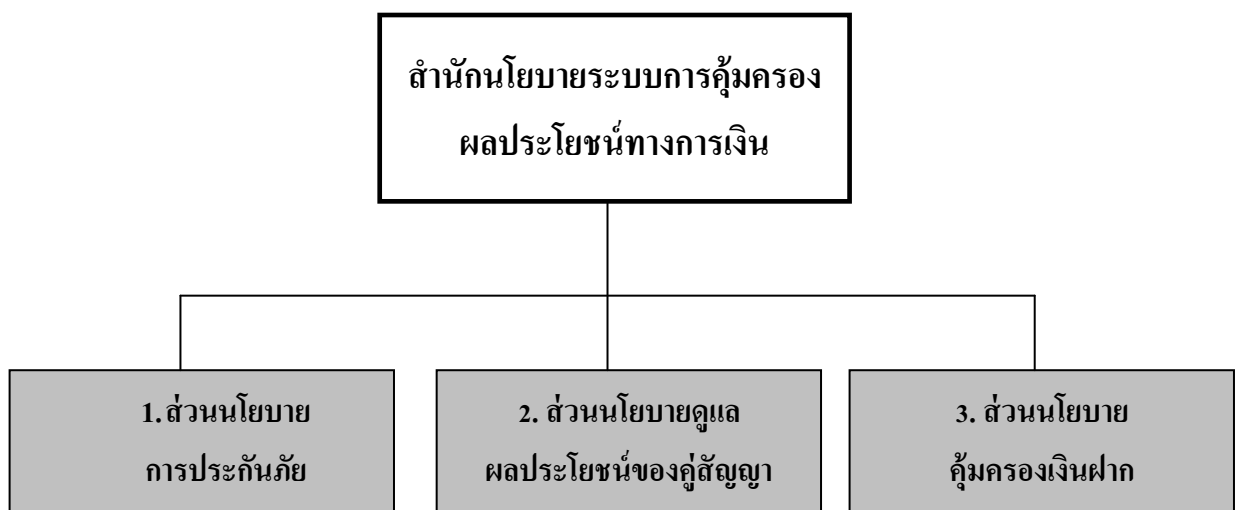
๗. เสนอแนะและออกแบบนโยบาย แผน และมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพในการสร้างความมั่นคงแก่ผู้ฝากเงินและผู้ให้บริการของระบบการเงินฐานราก

๘. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๑.๕ โครงสร้างองค์กร

สำนักนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน ได้แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

- (๑) ส่วนนโยบายการประกันภัย
- (๒) ส่วนนโยบายดูแลผลประโยชน์ของผู้สัญญา
- (๓) ส่วนนโยบายคุ้มครองเงินฝาก

บทที่ ๒ การกำหนดนโยบายและมาตรการ

ขอบเขต

: คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ครอบคลุมงานในส่วนของส่วนนโยบายดูแลผลประโยชน์ของ
คู่สัญญาส่วนนโยบายการประกันภัย ส่วนนโยบายคุ้มครองเงินฝาก โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

- ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์สำหรับสถาบันการเงิน
- ขั้นตอนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย
- ขั้นตอนการศึกษาการขยายความคุ้มครองเงินฝากสำหรับผู้ฝากเงินบางประเภทของ
สถาบันคุ้มครองเงินฝาก

แหล่งที่มาของข้อมูล

นำหลักเกณฑ์และข้อกำหนดทางกฎหมายมาใช้ประกอบการวิเคราะห์และใช้เป็นข้อมูล
ประกอบการออกนโยบายและมาตรการต่าง เช่น พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑
พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕
พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑. ขั้นตอนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์สำหรับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา

กระบวนการออกใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด (แผนภาพที่ ๑)

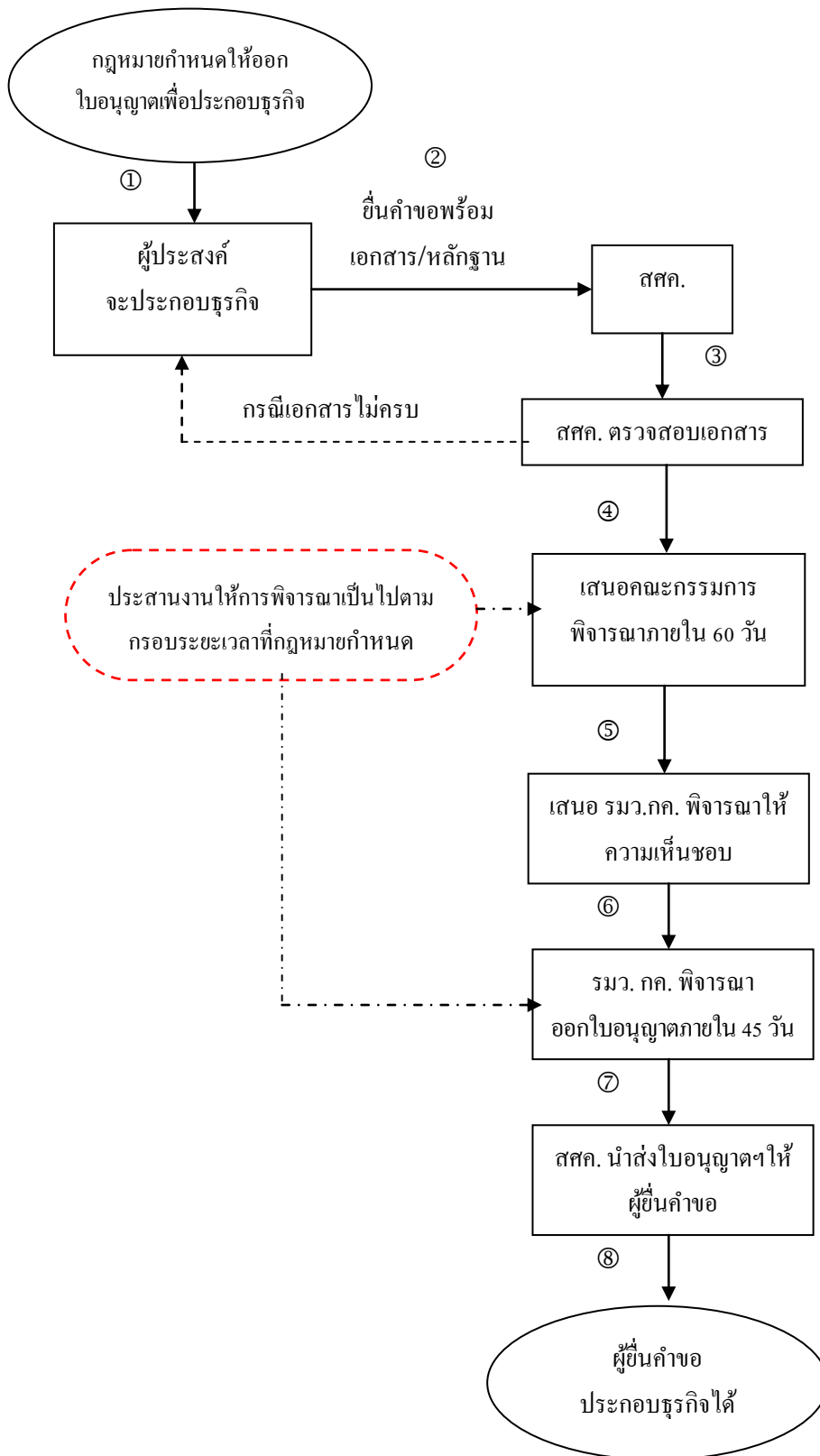
- ๑.๑ กฎหมายกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจ
- ๑.๒ ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจยื่นคำขอรับใบอนุญาต พร้อมเอกสารหลักฐานมาที่ สศค.
- ๑.๓ สศค. พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร
- ๑.๔ สศค. เสนอข้อมูลและรายละเอียดการยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาภายใน ๖๐ วัน (มีการประสานงานให้การพิจารณาเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด)
- ๑.๕ สศค. จะนำข้อมูล รายละเอียด และความเห็นของคณะกรรมการฯ เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- ๑.๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาออกใบอนุญาตฯ ภายใน ๔๕ วัน (มีการประสานงานให้การพิจารณาเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด)
- ๑.๗ สศค. นำส่งใบอนุญาตฯ ให้ผู้ยื่นคำขอ
- ๑.๘ ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจได้

หน้าที่ความรับผิดชอบเรื่อง : การออกใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์สำหรับสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง

เศรษฐกิจ : จัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับการประกอบกิจการดูแลผลประโยชน์พิจารณา และจัดการประชุมคณะกรรมการฯ รวมทั้งสรุปการประชุมเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาออกใบอนุญาตฯ

แผนภาพที่ ๑ กระบวนการออกใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด

๒. ขั้นตอนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย

การออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย ๓ ฉบับ คือ (๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ (๒) พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (๓) พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

กระบวนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ (แผนภาพที่ ๒)

- ๒.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) พิจารณาร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) เสนอมาเพื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาลงนามในร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ
- ๒.๒ สศค. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการประกันภัยและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ
- ๒.๓ ประสานขอข้อมูลและอาจจัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ถ้าจำเป็น)
- ๒.๔ จัดทำบันทึกถึงสำนักกฎหมาย สศค. เพื่อขอให้พิจารณาร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ให้ถูกต้องตามหลักและรูปแบบของกฎหมาย
- ๒.๕ จัดทำบันทึก สศค. ถึงกระทรวงการคลัง เพื่อชี้แจงผลการพิจารณา พร้อมทั้งเสนอร่างกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ที่ได้มีการปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาลงนามต่อไป โดย สศค. จะกำหนดตัวชี้วัดกรอบระยะเวลาทำงานให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะได้มีการประสานและติดตามให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดด้วย
- ๒.๖ จัดทำหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้นำกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ๒.๗ จัดทำหนังสือถึงสำนักงาน คปภ. แจ้งเรื่องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ แล้ว และกระทรวงการคลังได้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้นำกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ๒.๘ หลังจากกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว สศค. จะนำกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ เผยแพร่ใน website ของ สศค.

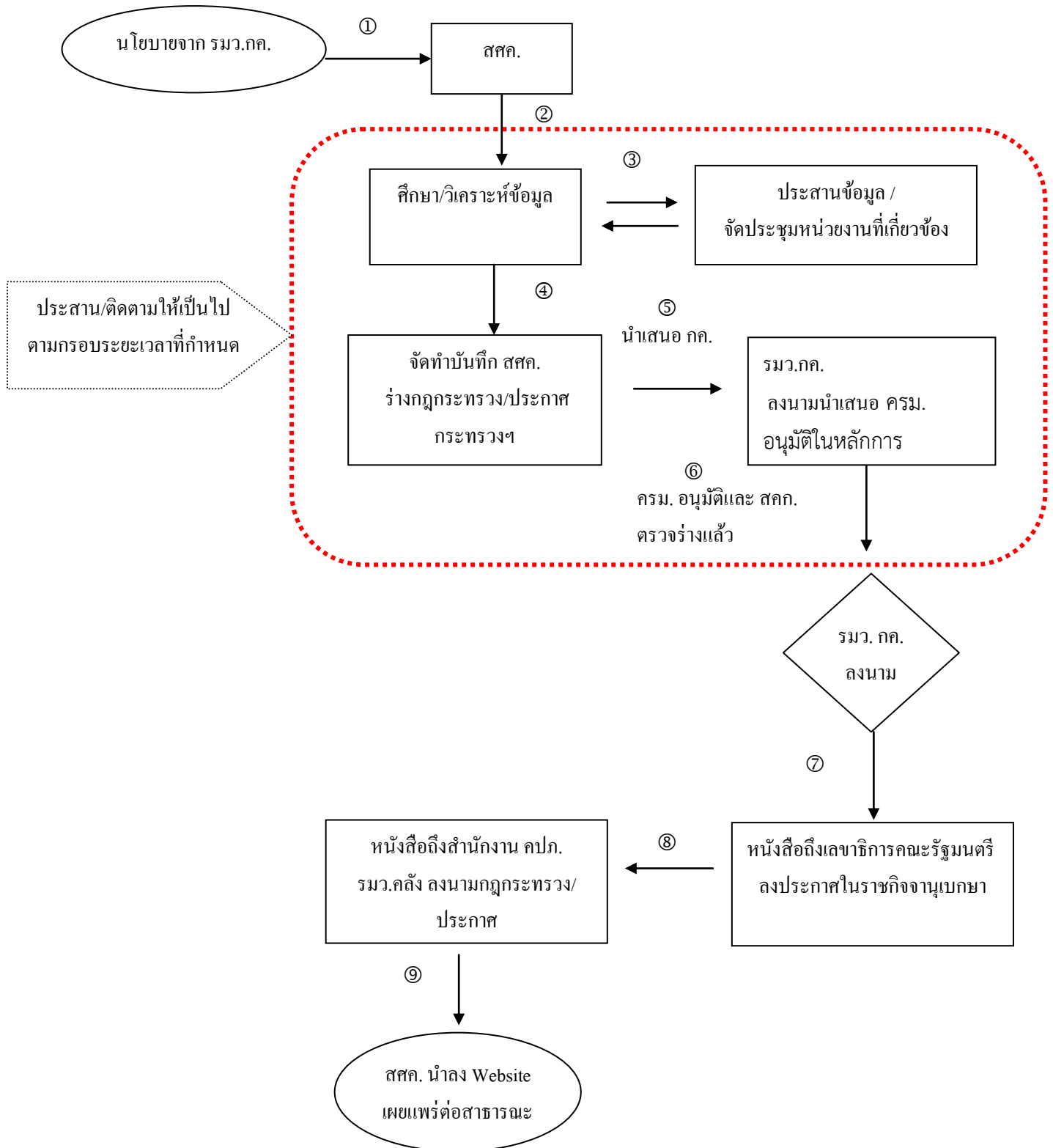
หน้าที่ความรับผิดชอบเรื่อง : การออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง รวมทั้งประสานและติดตามให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดด้วย

หัวหน้าฝ่าย: จัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณา ประสานและจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เศรษฐกิจ : ไม่มี

แผนภาพที่ ๒ กระบวนการออกกฎกระทรวง/ประกาศกระทรวงฯ

**๓. ขั้นตอนการศึกษาการขยายความคุ้มครองเงินฝากสำหรับผู้ฝากเงินบางประเภทของสถาบันคุ้มครองเงินฝาก
ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันคุ้มครองเงินฝาก**

กระบวนการศึกษาและเสนอแนะนโยบาย (แผนภาพที่ ๓)

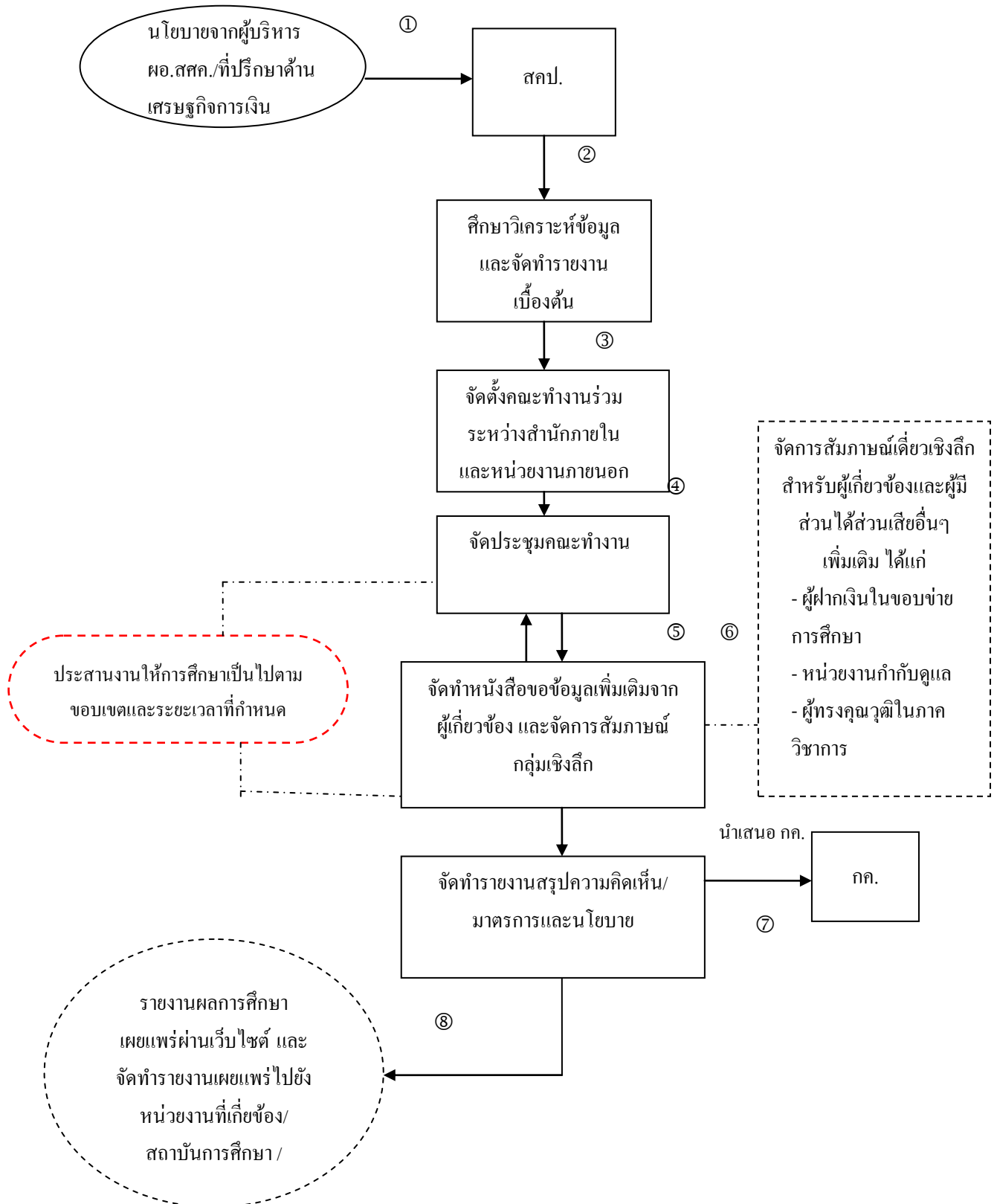
- ๓.๑ ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายความคุ้มครองเงินฝากให้แก่ผู้ฝากเงินหรือนิติบุคคลบางประเภท ซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานเพื่อสาธารณะ หรือรับเงินสมทบจากสมาชิกเพื่อนำมาบริหารจัดการต่อ
- ๓.๒ สศค. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการคุ้มครองเงินฝาก กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรณีศึกษาและวิธีปฏิบัติของหน่วยงานคุ้มครองเงินฝากในต่างประเทศ
- ๓.๓ จัดทำคำสั่งกระทรวงการคลัง เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการขยายความคุ้มครองเงินฝากสำหรับผู้ฝากเงินบางประเภทของสถาบันคุ้มครองเงินฝาก เสนอต่อปลัดกระทรวงการคลังเพื่อลงนาม
- ๓.๔ จัดทำบันทึกและหนังสือถึงคณะทำงาน เพื่อเชิญเข้าร่วมประชุมถึงแนวทางและกรอบการศึกษา โดยมีการประสานงานเพื่อรายงานความคืบหน้าและทิศทางของการดำเนินงาน
- ๓.๕ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนจัดทำหนังสือถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอหาหรือขอข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการศึกษา
- ๓.๖ จัดการสัมภาษณ์กลุ่มเชิงลึก (Focus Group Interview) กับกลุ่มผู้ฝากเงินที่อยู่ในขอบข่ายการศึกษา เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เพิ่มเติม ตลอดจนเพิ่มการสัมภาษณ์เดี่ยวเชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ฝากเงินในขอบข่ายการศึกษา หน่วยงานกำกับดูแล และผู้ทรงคุณวุฒิในภาควิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ๓.๗ จัดทำบันทึก สศค. ถึงกระทรวงการคลัง เพื่อรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- ๓.๘ หลังจากรายงานผลการศึกษาต่อกระทรวงการคลังแล้ว จะนำบทสรุปผู้บริหารและบทคัดย่อของการศึกษา เผยแพร่ใน เว็บไซต์ของ สศค. ต่อไป และจัดทำรายงานฉบับเต็มเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาต่อไป

**หน้าที่ความรับผิดชอบเรื่อง : การศึกษาการขยายความคุ้มครองเงินฝากสำหรับผู้ฝากเงินบางประเภทของ
สถาบันคุ้มครองเงินฝาก**

ผู้อำนวยการส่วน: พิจารณาตรวจสอบข้อมูลและให้ความเห็นเพิ่มเติม พร้อมอนุมัติผ่านเรื่อง

เศรษฐกิจปฏิบัติการ : จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการพิจารณา ประสานและจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ ๓ กระบวนการศึกษาและเสนอแนะนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคจากกรณ พ.ศ. ๒๕๓๕
๔. พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕
๕. พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕
๖. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐